

ПЕДАГОГИЧЕСКИ ИМПУЛС

ТРИМЕСЕЧНИК ЗА УСПЕШНИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ МОДЕЛИ

СБОРНИК ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ ПО ПРОЕКТ
„БЕЗОПАСНИ УЧИЛИЩА – LET’S CARE“

СЪДЪРЖАНИЕ

Сборникът е съставен от:

- Иглика Ангелова: „Гласът на децата: Защо да изберем Participatory Action Research (PAR)
- Информация за авторите: малко представяне и име на автора
- Педагогически практики, разделени в групи по теми и описани в унифициран шаблон по проекта

КЪМ АУДИТОРИЯТА:

ГЛАСЪТ НА ДЕЦАТА:
ЗАЩО ДА ИЗБЕРЕМ PARTICIPATORY ACTION RESEARCH (PAR)?
ИГЛИКА АНГЕЛОВА

Документиране, измерване с цел проследяване на динамика и др., са изследователски дейности, които способстват за реалистична оценка на ситуация: те са неделима и съществена част от информираното и компетентно решение при казуси, стратегии, концепции за развитие.

Динамиката на съвременното образование изисква многостранни и множество изследвания свързани с благополучието на децата, с тяхната социализация, с достъпа до образование.

Участието в социологическо, психологическо и педагогическо изследване е действие, което следва процедура и подлежи на контрол от институциите и родителите с нужната строгост. Поради тази причина действието се обмисля добре и се избягва, заради напрежението, от повечето институции.

В общността съществува притеснение от непредвидени рискове, както от възможността да се манипулират резултатите, така и да се „преиначаят“ изводите и с дадения глас да се постигат цели, които не са непременно мнение на интервюираните.

Още по-притеснително за учителя и/или институцията е да се провежда изследване базирано на мнението на деца. Независимо, че децата по закон „имат право да изразяват мнение по въпроси, които ги касаят“ (Конвенция за правата на детето на ООН). Даването на „микрофона“ на детето не е честа практика в света на възрастните. Изследвания на ученици и деца се провеждат, предимно „традиционно“, с наблюдение „от страни“ и с кратки записи на наблюдаващия, който отбелязва отделни „впечатляващи“ реплики за подкрепа на наблюдението.

Събирането на информация е с известен дисбаланс и от дистанция: „все-знаещият“ изследовател и „не-знаещото дете“, което води до желанието на детето да отговори на очаквания и да дава „желателни отговори“, вместо предоставяне на действителна информация.

В качеството на данните при традиционните изследвания има непълноти и неточности по различни причини, напр. чисто възрастови разлики. Напр.: Възрастният не забелязва или пропуска детайли, които децата намират за важни. Същото се отнася и до нюансите (напр. в емоциите и в подбудите, които се очертават при свободен диалог, без интервю).

Децата са „експерти в собствения си живот“ – това е съвременното „мото“ на социологическо движение „Нова социология на детството“, което се заражда от Теорията на **Оле Лангстед, 1994**, (Langsted, O.1994) след книгата "**Looking at Quality from a Child's Perspective**". Теоретичната гледна точка на Лангстед е, че ако **искаме да оценим качеството на институциите за работа с деца (детски градини, училища, центрове) не можем да разчитаме само на критериите създадени от възрастните (хигиена, учебен план и др.). Следва да овластим децата да говорят и да разкриват своето уникално знание за това какво е да си дете в тези пространства.**

Алисън Джеймс и Алън Праут (1990/1997) развиват концепцията, в емблематичната си книга "**Looking at Quality from a Child's Perspective**", полагат основите на **Participatory Action Research (PAR)** методите в изследванията на деца, като описват и разработват забавни подходи за събиране на

информация, приложими в детска възраст, с активното участие на детето. Описаните подходи са действени, интерактивни, организирани в „свободни зони“ за действие и предполагат разнообразие от начини за себеизразяване: *рисунки, послания с текст; комикс поредица, картичка, снимки и дори комбинирано – компютърна игра + рисунка), според предпочитанията и интерпретацията на темата от детето.*

Възрастният е в ролята на модератор на процеса, а позитивния и уважителен контакт е решаващ за правилното провеждане на работилницата.

Любопитно при PAR методите за изследване на деца, е груповото участие, което, изисква индивидуално решение, като се допуска и „отказ от участие“, или работа на дете индивидуално или само в една част на анализа. Действието на детето е автентично, информативно и надлежно документирано. Липсата на информация дава „друга информация“ и в изследването може да се разглежда като отправна точка или като сигнал.

PAR изследване и в България.

Как протича на терен и какви данни събира PAR изследването?

Видове PAR изследвания.

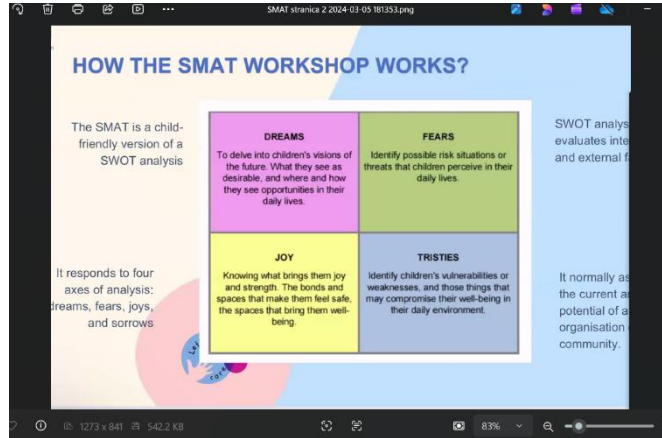
На територията на България (по географски признак) са проведени PAR изследвания с участието на деца в две възрастови групи: SMAT за най-малките (5-8 г); Photo voice за Младежи (11-15). Като модератори участват учители, обучени и подкрепени от Cidalia - <https://letscaresproject.eu/jpartners/cidalia-diversity-consultancy-spain/>, партньори по проект на програма Хоризонт Европа [Let's Care – funded by the European Union under Horizon Europe Programme - GA 101059425](#) и КАИТ, по линията на движението „Атмосфера Бъдеще“.

Изследването протича под формата на работилница (workshop). SWOT анализ, с подходяща визия за деца: цветово, ясно и кратко оформени участъци за споделяне на мисли, чувства, мнения и др. под различна форма: текст рисунка, др. В проекта LET'S CARE, изследователските зони са свързани в 4 основни стълба на изследване, според модела за изследване за Безопасна учебна среда. *Например в LETS CARE: мечти, скърби, страхове, радости - анализ на емоциите, бариерите и т.н.*

Възможността да се прилага метода в различни възрастови групи е предимство:

Примерен изглед на SWOT зоните за изследване по метода SMAT (PAR).

По подобен начин, но с друга техника, работи метода Photo voice (фото глас). Приложим е за младежи и юноши, които вече работят с дигитална техника самостоятелно. В изследването се изисква да се представят снимки, които отговарят на определени случки и се свързват с нагласи, мисли, чувства от живота на младия човек. Изслушват се интерпретациите на снимките, предложени от младите хора, участващи в дейността.

Принципите, за които информираме в тази статия, са приложени по интуитивен начин от участващите педагози и техните практики могат да бъдат уважени и разгледани в сборника. Без да отправяме специален поглед и да правим анализи, смятаме, че те са добри „първи образци“ в направлението да практикуваме така, че да „чуваме гласът на децата“ по много различни начини.

С уважение към труда на учителя!

Приятно четене!

ИНФОРМАЦИЯ ЗА АВТОРИТЕ:

В настоящия сборник ще откриете практики, разработени и проведени в пилотните училища по проект LETS care <https://letsproject.eu/> в България. Материалите са разделени в трите основни стълба в теоретичния модел на LET'S CARE и и според тематични направления, избрани от учителите:

Модул	Viber	P
М1 - Кукла и компютър	3) Кодирание, роботика и обучение, базирано на игри, за приобщаваща педагогика за обучение на връстници Let's Care robotics and coding community	P1 – Безопасно учене (Safe learning)
М2 - Среда за учене. Учене за средата. Дайте глас на природата	2) Среда за учене // учене за околната среда (дайте глас на природата) Let's care community for environment	P2 - Безопасно преподаване (Safe teaching)
М3 - Формиране на нагласи за благополучен кариерен път, чрез STEM компетентности и изследователски занятия по „Човек и природа“	7) Фокус върху уязвимите групи: етнически малцинства, бежанци, мигранти и специални потребности от приобщаване Let'scare community on Vulnerable groups	P3 - Безопасни училища (Safe environment)
Инфография на Училището	ЗНАК EU. КАЧЕСТВО “LETS CARE”	P4 - Безопасно образование

Автор	Заглавие
Иглика Ангелова	Гласът на децата: Защо да изберем Participatory Action Research (PAR)?

Автор		Заглавие				
М1. Кодирание, роботика и обучение, базирано на игри, за приобщаваща педагогика за обучение на връстници						
№	Град	Училище	Учител	Област / тема	Клас/	P
1.	Цонево	Обединено училище „Христо Ботев“	Галина Генова	Български език и литература	4 клас	A; Б; В
М2. Среда за учене. Учене за средата. Дайте глас на природата						
№	Град	Училище	Учител	Област / тема	Клас/	P
1.	Мездра	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	Росица Гълъбова	Родинознание	2 клас	A; Б; В

2.	София	20 ОУ „Тодор Минков“	Даниела Койчева	Човекът и природата: Оцеляване на животните	3 клас	А; Б; В
3.	Бургас	СУ „Добри Чинтулов“	Боряна Димитрова	Занимания по интереси: „Еко-град от рециклирани материали“	3 клас	А; Б; В
М3. Формиране на нагласи за благополучен кариерен път, чрез STEM компетентности и изследователски занятия по „Човек и природа“						
№	Град	Училище	Учител	Област / тема	Клас/	Р
1.	Харманли	НУ „Алеко Константинов“	Жени Лозева	Час на класа / Емоционална интелигентност и развитие в бъдеще: „Моята мечтана професия“	1 клас	А; Б; В
2.	Цонево	Обединено училище „Христо Ботев“	Емине Идириз, Навазие Мустафа	История и цивилизации и Изобразително изкуство - интегриран урок Тема: България при цар Иван Александър-разцвет на културата и книжовността.	6 клас	А; Б; В
3.	Велинград	СУ „Св., Св. Кирил и Методий“	Красимира Тюкенова	Предмет: Околен свят, Български език, Биология и здравно образование Тема: „Водата – нашето богатство“	Подготвителна група (5-6 г.); 10 клас (16-17 г.)	А; Б; В
4.	София	182 ДГ „Пчелица“	Павлина Кавазова	Конструирание и технологии: Грижи и инициативност	2-3 г.	А; Б; В
5.	София	182 ДГ „Пчелица“	Таня Иванова	Околен свят: Грижа за зъбите	5-6 г.	А; Б; В
6.	София	182 ДГ „Пчелица“	Бетина Иванова	Околен свят: Невидимите същества около нас	5-6 г.	А; Б; В

ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ:

1. Автор: Галина Генова

Шаблон за учител 1	
ОПИСАНИЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ПРАКТИКА	
Училище (държава)	Обединено училище "Христо Ботев", село Цонево
Име на учителя	Галина Генова
Клас/възраст на учениците	4 клас
Тематична област (предмет и тема)	Български език и литература
VIBER group Моля заградете	2) Кодирание, роботика и обучение, базирано на игри за приобщаваща педагогика на обучение от връстници (POLO&KITE) Общност за роботика и кодиране на Let's Care 3) Фокус върху уязвимите групи: етнически малцинства (CIDALIA&KITE) Нека се погрижим за общността на уязвимите групи
Връзка с LETS CARE	<ul style="list-style-type: none"> • Фокус върху социалното и емоционалното благополучие. • Насърчаване на уважението и толерантността в класната стая. • Развитие на критическото мислене и творческото изразяване чрез разиграване на приказки.
А)Безопасно учене (Ученици)	<i>Психологическо благополучие, социална и емоционална сигурност, качество на отношенията с връстници и учители.</i>
Б) Безопасно преподаване (Учител)	<i>Учителят се чувства уверен и създава спокойна и сигурна среда за учениците.</i>
В) Сигурна среда за учене (Училище)	<i>Училището е място, където учениците се чувстват уважавани, приети и в безопасност.</i>
Резултати от обучението по време на сесията в контекста на целите по LETS care. (А+Б+В) (наблюдение на учителя по време на урока)	<p>А) Безопасно учене: Учениците се чувстват уверени да изразяват своите идеи и активно участват в дискусията. Те са по-ангажирани и демонстрират разбиране на поуката от приказката.</p> <p>Б) Безопасно преподаване: Учителят създава подкрепяща атмосфера, в която всички ученици имат възможност да говорят и да бъдат чути. Насърчава креативността и свободното изразяване на мнения.</p> <p>В) Сигурна среда за учене:</p>

	Класната стая се превръща в пространство за уважение и сътрудничество. Учениците се изслушват и насърчават взаимно. Те демонстрират толерантност и разбират значението на добрите взаимоотношения чрез приказките.
КОНТЕКСТ: Характеристики на групата.	
Класът се състои от 11 момичета и 11 момчета. По - голяма част от малцинствени групи.	
КУЛТУРА В КЛАСНАТА СТАЯ:	
1. Учениците са разпределени в 4 групи. 2. Стратегии за управление на класната стая: Стимулиране на диалог и активно участие чрез въпроси и дискусии. 3. Правила, резултати и последствия в класната стая: Спазване на правилата на класната стая, поощряване на активно слушане (чрез индивидуални похвалки направени предварително).	
ОПИСАНИЕ НА УРОКА:	
<p>1. Цели на обучението:</p> 1.1. Учениците да разберат поуката от приказката и нейната роля в ежедневието. 1.2. Да развият въображение и критическо мислене чрез дискусии и дигитално създаване на съдържание. 1.3. Да работят в екип и да създадат своя версия на приказка в различни формати. 1.4. Да използват дигитални инструменти (Bookcreator, Scratch, комикс или презентация) за представяне на своите истории. 1.5. Да подобрят уменията си за комуникация и креативно представяне на информация. <p>2. Последователност на дейностите и времето</p> <p>2.1. Въведение: Учителят задава въпрос за дискусия: „Какво прави една приказка интересна?“</p> <p>2.2. Основна дейност: Чете се кратка приказка "Мравката и гълъбът" от Езоп и се дискутира каква е нейната поука. Анализ на приказката. Извеждат се важните качества на героите. Работа по групи: Всяка група има задача да измисли край на приказката. Споделят идеите пред класа. Всяка група тегли листче, което определя къде ще напише своята приказка в Bookcreator, в Scratch, като комикс или в презентация. Групите представят своите версии на приказката в съответния формат.</p> <p>2.3. Заключение: Учителят задава въпрос: „Какво научихме от тази приказка?“ Дискусия: Как децата могат да приложат поуката в реалния живот?</p> <p>3. Необходими ресурси и материали: Листчета с платформите за писане (Bookcreator, Scratch, комикс, презентация). Достъп до компютри или таблети за дигиталните проекти.</p> <p>4. Методи за преподаване и планове: Кооперативно учене.</p>	

Интерактивни технологии. Дискусия. Работа по групи.
5. Оценка на овладяването на знанията на обучението - групово представяне на проектите, по LETS CARE (А+ Б+В)- участници (самооценка, съвместна оценка, комбинирана оценка)
- В Padlet всеки ще сподели кой проект му е харесал най-много и защо.
- https://padlet.com/gal76_/padlet-bvkoio79xk7wvujz

2. Автор: Росица Гълъбова

Шаблон за учител 1 ОПИСАНИЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ПРАКТИКА	
Училище (държава)	ОУ“ Св.СВ. Кирил и Методий“, Мездра
Име на учителя	Росица Гълъбова
Клас/възраст на учениците	2 клас
Тематична област (предмет и тема)	Родинознание
VIBER group Моля заградете	2) Среда за учене // учене за околната среда (дайте глас на природата) (KITE) Нека се грижим за благополучието и средата на общността
Връзка с LETS CARE	<i>Моля отбележете върху какво слагате акцент в урока.</i>
А) Безопасно учене (Ученици)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Психологическо благополучие ✓ Социална и емоционална сигурност ✓ Качество на отношенията (с връстници и с учители)
Б) Безопасно преподаване (Учител)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Усещане за сигурност на учителя (за да преподаде сигурност на учениците си) ✓ Собствена увереност и сигурност в класната стая ✓ Спокойна и сигурна <i>интеракция ученици - учител</i>
В) Сигурна среда за учене (Училище)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Училището</i> да се приема за място, в което учениците се чувстват физически, психологически и емоционално в безопасност. ✓ Средата предполага приемане, уважение и доверие.
Резултати от обучението по време на сесията в контекста на целите по LETS care. (А+Б+В) (наблюдение на учителя по време на урока)	А) Безопасно учене – Ученикът е по-малко тревожен: по-концентриран; по-самостоятелно изпълнява; не вика в клас; опитва да се приобщи. Б) Безопасно преподаване – Учителят проявява търпение; насърчава учениците да задават въпроси; за ангажиране на учениците използва игри, дискусии и интерактивни методи.

	В) Сигурна среда за учене - Учениците са мотивирани да учат; по-лесно запомнят и разбират новата информация; развиват по-добри социални умения.
КОНТЕКСТ: Характеристики на групата.	
Ученици с различен етнически произход.	
КУЛТУРА В КЛАСНАТА СТАЯ:	
<p>Културата в класната стая играе ключова роля за създаването на продуктивна, уважителна и ангажираща учебна среда. Тя включва както физическото разпределение на учениците, така и управлението на поведението, установените правила и процедурите за разрешаване на конфликти. Ето основните аспекти, които определят културата в класната стая:</p>	
<p>1. Разпределение на учениците в класната стая Разположението на учениците влияе върху тяхното взаимодействие, концентрация и цялостното управление на класа. Съществуват различни модели на разпределение, които се използват според целите на обучението:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Традиционно подреждане (редове и колони) – Подходящо за лекционни часове, при които основният фокус е върху учителя. • Групово подреждане (клъстери/кръгли маси) – Стимулира сътрудничеството, екипната работа и дискусиите. • Подкова или U-образно подреждане – Улеснява взаимодействието между учениците и учителя, като е полезно за дискусии и интерактивно обучение. • Проектно базирано подреждане – Позволява на учениците да се движат свободно и да работят по различни задачи в зависимост от техните нужди. <p>Учителят може да променя подредбата в зависимост от учебните цели, динамиката на класа и индивидуалните нужди на учениците.</p>	
<p>2. Стратегии за управление на класната стая Ефективното управление на класа изисква съчетаване на различни стратегии, които да насърчават дисциплина, уважение и ангажираност:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ясни очаквания – Учениците трябва да знаят какво се очаква от тях в класната стая. • Рутинни процедури – Ежедневните навици и правила (начало на часа, раздаване на материали, излизане от класната стая) помагат за поддържане на реда. • Позитивно подсилване – Награди, похвали и поощрения мотивират учениците да се държат добре. • Активно участие – Разнообразни методи на преподаване като дискусии, проекти и интерактивни игри правят учениците по-ангажирани. • Моделиране на поведение – Учителят трябва да демонстрира уважение, добри маниери и спокойствие, за да бъде пример за подражание. • Диференцирано обучение – Подходът трябва да отразява нуждите на различни типове ученици (визуални, кинестетични, слухови) и техните специфични потребности. 	
<p>3. Правила, резултати и последствия в класната стая Ясните правила и очаквания помагат за поддържане на дисциплина и справедливост в учебната среда. Те трябва да бъдат създадени с участието на учениците, за да ги чувстват като част от тях.</p> <p>Примери за ефективни правила:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Говорете с уважение към всички. 2. Вдигнете ръка, преди да говорите. 3. Следвайте инструкциите на учителя. 4. Уважавайте личното пространство и вещите на другите. 	

5. Спазвайте времето и сроковете за задачи.

Резултати и последствия:

Важно е учениците да знаят, че всяко поведение има своите последствия. Подходът трябва да бъде балансиран между позитивни и коригиращи мерки:

- **Положителни резултати:**
  - Похвала пред класа или индивидуално
  - Сертификати или символични награди
  - Допълнителни привилегии (например водене на дадена дейност)
- **Последствия при нежелано поведение:**
  - Вербално предупреждение
  - Изписване на извънкласна задача
  - Среща с родителите
  - Временно отнемане на привилегии
  - Извънкласни часове за обсъждане на поведението

Важно е последствията да бъдат справедливи, последователни и пропорционални на нарушението.

4. Протоколи за разрешаване на конфликти

Конфликтите са неизбежни в една учебна среда, но начинът, по който се управляват, е от съществено значение за поддържането на хармония и уважение. Добре дефинираните протоколи за разрешаване на конфликти помагат за създаване на позитивна атмосфера.

Стъпки за разрешаване на конфликти:

1. **Спокойствие и контрол** – Учителят трябва да поддържа спокойствие и да не допуска емоционални реакции.
2. **Изслушване на двете страни** – Всеки участник трябва да получи възможност да изрази своята гледна точка.
3. **Идентифициране на проблема** – Изясняване на причините за конфликта и какви нужди са засегнати.
4. **Предлагане на решения** – Учениците трябва да бъдат насърчени да предложат възможни начини за разрешаване на конфликта.
5. **Постигане на компромис** – Откриване на решение, което удовлетворява и двете страни.
6. **Мониторинг и обратна връзка** – Проверка дали договореното решение е работещо и дали е необходимо допълнително обсъждане.

Методи за справяне с конфликти:

- **Медиаторска намеса** – Учителят или друг ученик може да влезе в ролята на медиатор, за да помогне за постигането на решение.
- **Ролеви игри** – Учениците могат да участват в симулации, които ги учат как да се справят с конфликти.
- **Кръг за решаване на проблеми** – Групови дискусии, при които всеки може да сподели своето виждане за ситуацията.

Заклучение

Създаването на силна култура в класната стая изисква ясни правила, ефективно управление и позитивна комуникация. Разпределението на учениците, стратегиите за управление, системата от правила и подходът към конфликтите са взаимосвързани елементи, които определят атмосферата в класа. Учителите, които успешно прилагат тези принципи, изграждат среда, в която учениците се чувстват уважавани, мотивирани и подкрепяни в своя образователен път.

ОПИСАНИЕ НА УРОКА:

1. Цели на обучението:

Знания:

- ✓ Учениците усвояват знания за здравословно хранене.
- ✓ Разпознават полезни и вредни храни.
- ✓ Разграничават здравословното от вредното за здравето хранене.
- ✓ Запознават се с рисковете за здравето при нездравословен режим на хранене.
- ✓ Разбират значението на разнообразното хранене.

Умения:

- ✓ Учениците придобиват умения да съставят примерно здравословно меню.
- ✓ Да споделят своите предпочитания и навици по отношение на храненето.
- ✓ Да участват в групова дискусия за ползите от здравословната храна.

Нагласи

- ✓ Да проявяват отговорност към собственото си здраве.
- ✓ Да уважават изборите на другите относно храненето.
- ✓ Да осъзнаят, че правилното хранене влияе на енергията и настроението им.

2. Последователност на дейностите и време:

Въведение (10 мин.)

Учителят приветства децата и създава позитивна атмосфера.

Кратка дискусия: „Какви храни обичаме?“.

Учениците споделят любимите си храни и напитки.

Учителят показва цветни карти с различни храни, а децата коментират полезни ли са или не.

Основна част (20 мин.)

Обяснение с илюстрации: кои храни дават енергия, кои помагат на тялото да расте, кои е необходимо да приемаме по-рядко.

Дискусия: „Как се чувстваме, когато се храним добре?“ – свързване с психологическо благополучие.

Игра: „Познай храната“ – учителят описва храна, учениците отгатват.

Практическа задача: Децата се разделят на групи. Всяка група съставя здравословна закуска с готови картинки или рисунки.

Заключителна част (10 мин.)

Представяне и коментиране на проектите за здравословна закуска.

Учениците споделят по една полезна храна, която ще опитат у дома.

Учителят обобщава с помощта на децата.

Всички заедно съставят „здравословен поздрав“, който ще използват в следващите часове.

3. Необходими ресурси и материали:

Карти с изображения на различни храни.

Цветни маркери и листа за рисуване на здравословни храни.

Табло „Здравословна чиния“ (визуализация на балансираното хранене).

Дигитални ресурси (ако е възможно) – интерактивна презентация или видео.

4. Индивидуален подход към учениците:

Визуални елементи за по-добро разбиране от различни типове ученици.

Включване на движение – учениците ще „играят“ храните (напр. скачат като „моркови“ или протягат ръце като „ябълкови дървета“).

Споделяне на лични преживявания, за да се засили емоционалната връзка с темата.

5. Методи за преподаване:

Дискусия (стимулиране на социална и емоционална сигурност).

Групова работа (насърчаване на качествени взаимоотношения).

Дейности с движение (подпомагане на усещането за сигурност и ангажираност).

Игра „Познай храната“ (развиване на критично мислене).

Художествена задача (креативен начин за изразяване).

6. Оценка на усвоените знания:

Формат

Устна обратна връзка – учениците посочват поне една здравословна храна.

Групова работа – анализ на измислено „меню“ с коментари защо е здравословно или нездравословно.

Детска самооценка – всеки ученик рисува любимата си здравословна храна.

Учителска оценка – наблюдение на участието и разбираемостта на темата.

LETS CARE методика:

А+ – Отлично участие, активно споделяне на знания, разбиране на темата.

Б+ – Добро участие, нужда от малко насоки при обяснението на здравословното хранене.

В – Пасивно участие, но все пак разбира основните идеи.

Допълнителни акценти:

Учителят създава спокойна и сигурна атмосфера, в която всяко дете се чувства прието.

Подчертана е важността на уважението към различните хранителни навици на връстниците.

Учениците се насърчават да споделят лични истории, което укрепва социалните връзки.

Училището се представя като място на доверие, където грижата за себе си е приоритет.

Заклучение:

Този урок по достъпен и забавен начин въвежда учениците в темата за здравословното хранене, като едновременно с това подкрепя психологическото им благополучие и социалната сигурност. Чрез игри, дискусии и групови дейности се създава усещане за общност, увереност и безопасност, което прави ученето приятно и ефективно.

3. Автор: Даниела Койчева

Шаблон за учител 1 ОПИСАНИЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ПРАКТИКА	
Училище (държава)	20. ОУ „Тодор Минков“, София, България
Име на учителя	Даниела Койчева
Клас/възраст на учениците	3 клас
Тематична област (предмет и тема)	Човекът и природата: Оцеляване на животните
VIBER group Моля заградете	2) Среда за учене // учене за околната среда (дайте глас на природата) (KITE) Нека се грижим за благополучието и средата на общността
Връзка с LETS CARE	<i>Моля отбележете върху какво слагате акцент в урока.</i>
А)Безопасно учене (Ученици)	✓ Социална и емоционална сигурност
Б) Безопасно преподаване (Учител)	✓ Собствена увереност и сигурност в класната стая

В) Сигурна среда за учене (Училище)	✓ <i>Училището да се приема за място, в което учениците се чувстват физически, психологически и емоционално в безопасност.</i>
Резултати от обучението по време на сесията в контекста на целите по LETS case. (А+Б+В) (наблюдение на учителя по време на урока)	А) Безопасно учене – учениците спокойно изразяват мнението си, не приказват Б) Безопасно преподаване - чувстват се съпричастни към грижите за животните В) Сигурна среда за учене – учениците се чувстват сигурни, свободно изказват своите идеи, мотивирани са да учат, по време на екипната работа общуват спокойно.
КОНТЕКСТ: Характеристики на групата.	
Общ брой на учениците в класа е 26. Момчетата са 10, а момичетата – 16.	
КУЛТУРА В КЛАСНАТА СТАЯ:	
1. Чиновете в стаята са подредени така, че да се обособят работни места за 4 екипа. 2. Учениците имат предварително поставена задача да направят табло със своите домашни любимци, раздадени са им шаблони на животни, цветни листа и материали за рисуване. За да се привлече вниманието поставям задача на учениците да опишат средата, в която ние живеее. 3. Припомняме правила за изслушване на всеки от екипите, уважение и оценяване на труда им. 4. Постер с домашни любимци, който е предварително изработен	
	
ОПИСАНИЕ НА УРОКА:	
1. Цели: 1.1. Учениците да усвоят знания за значението на средата и условията на живот за съществуването на животните; 1.2. Да илюстрират с примери приспособленията на животните за оцеляване в дадената им среда. 1.3. Да разграничават домашни от диви животни; 1.4. Да осмислят, че любовта към животните е отговорност. 1.5. Да формират нагласа за опазване на околната среда.	

2. Последователност на дейностите и времето:

- 2.1. Дейност 1 – предварително изготвяне на постер «Моят домашен любимец» и беседа / въвеждане /.
- 2.2. Дейност 2 – дискусия върху различните условия на живот по нашата земя /екологичните фактори/, които определят неразривната връзка между организмите и средата.
- 2.3. Дейност 3 – учениците коментират как се различават грижите за домашните любимци, домашните животни и дивите животни;
- 2.4. Дейност 4 – разделяне на екипи и поставяне задача на всеки екип: Екип 1 има за задача да изработи маски на животни. Екип 2 – да направи рисунки на диви и домашни животни., Екип 3 – да сглоби шаблоните на животните. Екип 4 – да се напишат дейности, с които можем да помогнем, на хората за оцеляването на животните.
- 2.5. Дейност 5 – всеки екип представя своята задача.
- 2.6. Дейност 6 – На картон се залепват част от рисунките.

3. Необходими ресурси и материали:

Цветни листа, средства за оцветяване, шаблони.

4. Методи на преподаване:

Беседа, разказ, дискусия , инструктаж, експеримент

5. Оценка по LETS CARE:

- 5.1. Групово представяне на екипите.
- 5.2. Оценка от учителя.
- 5.3. Изложба.

Последният екип предложи да намерим фондация, което се грижи за дивите животни. Обсъдихме това с родителите. Всички подкрепихме инициатива за събиране на консумативи на фондация „Дивите животни“ – нитрилни ръкавици, мокри кърпи, домакинска хартия, пликкове за боклук. Дарихме събраните материали и дори получихме сертификат.

4. Автор: Боряна Димитрова

Шаблон за учител 1 ОПИСАНИЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ПРАКТИКА	
Училище (държава)	СУ “ Добри Чинтулов”- град Бургас
Име на учителя	Боряна Димитрова
Клас/възраст на учениците	3 клас / 9- 10 години
Тематична област (предмет и тема)	Занимания по интереси: „Еко-град от рециклирани материали“
VIBER group Моля заградете	2) Среда за учене // учене за околната среда (дайте глас на природата) (KITE) Нека се грижим за благополучието и средата на общността
Връзка с LETS CARE	Моля отбележете върху какво слагате акцент в урока.
А)Безопасно учене (Ученици)	<ul style="list-style-type: none"> - Психологическо благополучие - Социална и емоционална сигурност - Качество на отношенията (с връстници и с учители)

Б) Безопасно преподаване (Учител)	- Спокойна и сигурна <i>интеракция ученици - учител</i>
В) Сигурна среда за учене (Училище)	- <i>Училището</i> да се приема за място, в което учениците се чувстват физически, психологически и емоционално в безопасност. - Средата предполага приемане, уважение и доверие.
Резултати от обучението по време на сесията в контекста на целите по LETS care. (А+Б+В) (наблюдение на учителя по време на урока)	<p>А) Безопасно учене – Ученикът е по-малко тревожен: по-концентриран; не вика в клас; опитва да се приобщи и да работи в екип.</p> <p>Б) Безопасно преподаване - Учениците са по-ангажирани, защото учителят използва дискусия и проектна дейност в обучението. Учителят насърчава децата да са по-мотивирани и по-старателни в изпълнението на задачите.</p> <p>В) Сигурна среда за учене – Учениците развиват по-добри социални умения и са по-отворени към сътрудничество. Уверено и спокойно изразяват своите идеи и се включват активно в дискусията и изработването на макетите.</p>
КОНТЕКСТ: Характеристики на групата.	
Класът се състои от 25 ученици. От тях 15 са момичета, а 10 са момчета. Има едно дете със СОП.	
КУЛТУРА В КЛАСНАТА СТАЯ:	
1. Разпределение на учениците в класната стая: - Учениците са разпределени в малки екипи от 4-5 души; - Работните места са организирани за екипна работа, за да се насърчи сътрудничеството. - Спокойна среда с достатъчно осветление и достъп до всички материали. 2. Стратегии за управление на класната стая и други елементи: - Урокът започва с дискусия и видео за устойчиви градове. - Учителят следи за включването на всички ученици и насочва работата им. - В края на урока – групово обсъждане и обратна връзка.	
ОПИСАНИЕ НА УРОКА:	
<p>Цели на обучението:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Запознаване с концепцията за устойчиво развитие и рециклиране ☒ Развитие на инженерно и креативно мислене чрез моделиране ☒ Формиране на умения за сътрудничество и екипна работа <p>Последователност на дейностите:</p> <p>1. Въведение (15 мин.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кратко видео или презентация за устойчиви градове. - Дискусия: "Какво прави един град екологичен?" <p>2. Основна част (50 мин.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разделяне на учениците на екипи. - Всеки екип избира градска зона (жилищни сгради, паркове, транспорт и т.н.), на която да направи макет от рециклирани материали. 	

- Скициране на идеите и събиране на рециклирани материали за проекта.
- Изработване на макети с картон, пластмасови бутилки, текстил и други материали.

3. Заключителна част (15 мин.)

- Представяне на макетите от всеки екип.
- Обсъждане на ползите от рециклирането и устойчивото планиране

Необходими ресурси:

- Картон, пластмасови бутилки, капачки, текстил.
- Лепило, ножици, флумастери, тиксо.
- Видео/презентация за устойчиви градове.

Методи за преподаване:

Дискусия, работа в екип, презентирание, моделиране.

Оценка на обучението:

Групово представяне: Всяка група представя своя макет и обяснява екологичните му предимства

Критерии за оценка:

Креативност (2 т.) – Интересни и иновативни решения

Работа в екип (2 т.) – Всички ученици са участвали активно

Функционалност (2 т.) – Градът е добре организиран

Използване на рециклирани материали (2 т.)

Презентация (2 т.) – Ясно и обосновано представяне

Допълнителна идея:

С макетите може да се направи изложба в училището за Деня на Земята.

5. Автор: Жени Лозева

Шаблон за учител 1 ОПИСАНИЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ПРАКТИКА	
Училище (държава)	НУ "Алеко Константинов", гр. Харманли
Име на учителя	Жени Лозева
Клас/възраст на учениците	1 клас
Тематична област (предмет и тема)	Час на класа / Емоционална интелигентност и развитие в бъдеще: „Моята мечтана професия“
VIBER group	7) Фокус върху уязвимите групи: деца в риск, СОП, етнически малцинства, бежанци, мигранти и включване (CIDALIA&KITE) Нека се погрижим за общността на уязвимите групи 4) Свързване между училище и семейства: стратегии за правилна и ефективна комуникация (PRSC-ARID) (PRSC) Да се грижим за диалога семейство – училище; за диалогична и уважителна среда.

Връзка с LETS CARE	Среда за учене // учене за околната среда (дайте глас на природата) (KITE)
А) Безопасно учене (Ученици)	<ul style="list-style-type: none"> - Психологическо благополучие - Социална и емоционална сигурност - Качество на отношенията (<i>с връстници и с учители</i>)
Б) Безопасно преподаване (Учител)	<ul style="list-style-type: none"> - Спокойна и сигурна <i>интеракция ученици - учител</i>
В) Сигурна среда за учене (Училище)	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Училището</i> да се приема за място, в което учениците се чувстват физически, психологически и емоционално в безопасност.
Резултати от обучението по време на сесията в контекста на целите по LETS care. (А+Б+В) (наблюдение на учителя по време на урока)	<p>А.) Видими сигнали за безопасно учене:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Когато има ясни правила за работа и комуникация, децата се изслушват и уважават мнението на другите. <p>В.) Видими сигнали за безопасно преподаване:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Учениците са по-ангажирани, когато учителят включва игри, дискусии и интерактивни методи. <p>С.) Сигурна среда за учене:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Учениците са ентусиазирани и емоционално ангажирани. - Имат повишено чувство за принадлежност и подкрепа в класа. - Родителите участват емоционално, което укрепва връзката с училището.
КОНТЕКСТ:	
Характеристики на групата.	
Баланс между половете в класната стая; хетерогенна група от ученици с различни нива на умения. Всички ученици участват активно и приобщено.	
КУЛТУРА В КЛАСНАТА СТАЯ:	
<ul style="list-style-type: none"> - Учениците са разположени в полукръг по време на представянето. - Атмосферата е празнична, украсена с балони и банер “весела ваканция”. - Стратегии: всяко дете има своя ред на представяне (по азбучен ред). 	
ОПИСАНИЕ НА УРОКА:	
<p>Цели на обучението:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Изграждане на емоционална интелигентност ● Повишаване на самоувереност при публично говорене ● Създаване на позитивна връзка със семейството и училището. ● Визуализиране на бъдещето чрез творчески подход. <p>Последователност на дейностите и времето:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Индивидуално интервю и снимки /1 ден предварително/. 2. Генериране на визии чрез AI /учителска подготовка/. 3. Дискусия: „Каква е твоята мечтана професия?“ /20 мин./. 4. Представяне пред родителите /тържество – 60 мин./: <ul style="list-style-type: none"> ○ Децата презентират своята мечтата. ○ На екран се прожектира визията им след 20 г. 	

Необходими ресурси и материали:

- Камера или смартфон
- Компютър с достъп до AI генератор на изображения
- Презентационно оборудване (лаптоп, проектор, екран)

Методи за преподаване:

- Личностно-ориентиран подход
- Интерактивно представяне
- Емоционално преживяване
- Визуализация и публична изява.

Оценка на овладяването на знанията:

Формат: Неформална оценка чрез наблюдение

Участници: Самооценка и учителско наблюдение

Успешно изразяване на мечтата:

- Участие в събитието
- Емоционална реакция и обратна връзка от ученици и родители

Интелектуална собственост (IPR) / Произход на урока: Некомерсиална употреба (nc) – урокът може да бъде копиран, споделян, демонстриран и модифициран.

ГРИГОР
 "Мечтая да бъда..."

Залочва с мечта...
IT Technology And Solutions Services
 100% Trusted
 Григор Грозев
 Създава се с вълна!

ДЕРИЯ
 "Мечтая да бъда..."

Залочва с мечта...
 Класната стая на
 г-ца Дерия Шенол
 Създава се с вълна!

ДИМИТЪР
 "Мечтая да бъда..."

Залочва с мечта...
Кмет
 Община Харманли
 Създава се с вълна!

ЖИВКО
 "Мечтая да бъда..."

Залочва с мечта...
СОКТЕЙЛ PARTY
 Живко Тенев
 Създава се с вълна!

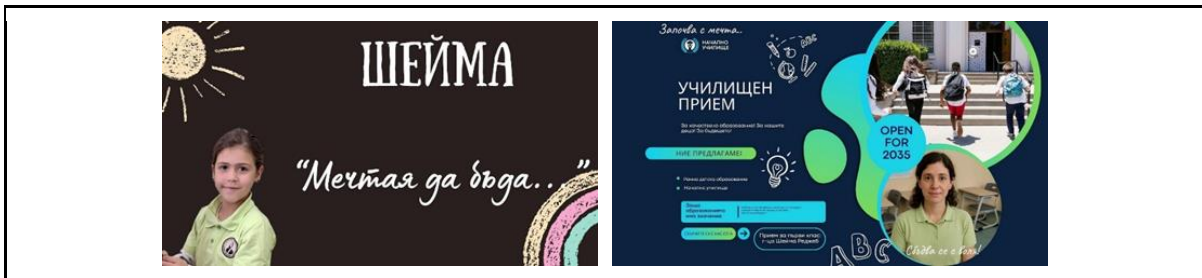
ЛЮБОМИР
 "Мечтая да бъда..."

Залочва с мечта...
Експерт в производството
 100% Trusted
 Създава се с вълна!

МИРОСЛАВ
 "Мечтая да бъда..."

Залочва с мечта...
Ремонт на автомобили
 Най-добро обслужване
 Предлагаме:
 ● Ремонт на всички метали
 ● Ремонт на двигатели
 ● Смазка на масла
 ● 100% отговори
 ● Мирослав Славчев
 Създава се с вълна!

6. Автор: Емине Идириз, Невазие Мустафа

Шаблон за учител 1 ОПИСАНИЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ПРАКТИКА	
Училище (държава)	Обединено училище „Христо Ботев”, село Цонево
Име на учителя	Емине Идириз, Невазие Мустафа
Клас/възраст на учениците	6 клас / 12 годишни
Тематична област (предмет и тема)	История и цивилизации и Изобразително изкуство - интегриран урок Тема: България при цар Иван Александър- разцвет на културата и книжовността.
VIBER group Моля заградете	2) Среда за учене // учене за околната среда (дайте глас на природата) (KITE) 3) Фокус върху уязвимите групи: деца в риск, етнически малцинства (CIDALIA&KITE) Нека се погрижим за общността на уязвимите групи.
Връзка с LETS CARE	<u>Фокус върху спокойна и сигурна среда в класната стая</u>
А)Безопасно учене (Ученици)	- Качество на отношенията (с връстници и с учители)
Б) Безопасно преподаване (Учител)	- Усещане за сигурност на учителя (за да преподаде сигурност на учениците си) - Собствена увереност и сигурност в класната стая - Спокойна и сигурна <i>интеракция ученици - учител</i>
В) Сигурна среда за учене (Училище)	- <i>Училището</i> да се приема за място, в което учениците се чувстват физически, психологически и емоционално в безопасност. - Средата предполага приемане, уважение и доверие.
Резултати от обучението по време на сесията в контекста на целите по LETS care. (А+Б+В) (наблюдение на учителя по време на урока)	Б) Безопасно преподаване: - Сигурност на учителя: Добра подготовка и ясни правила за контрол в класната стая. - Увереност: Структуриран урок, гъвкавост и спокойна реакция при предизвикателства. Интеракция: Открита комуникация, ясни правила и подкрепяща среда.

КОНТЕКСТ: Характеристики на групата.
Разнообразие – наличие на ученици с различен етнически произход. Поведение – ясни правила за ред и участие.
КУЛТУРА В КЛАСНАТА СТАЯ:
<p>КУЛТУРА В КЛАСНАТА СТАЯ:</p> <p>1. Разпределение на учениците и организация на средата</p> <p>Групиране: Учениците ще бъдат разпределени в 3 групи (исторични, изследователи на изкуството и художници).</p> <p>Разположение на масите: Масите могат да бъдат подредени в три зони, за да улеснят работата в екипи.   Всяка зона ще има необходимите материали (картинки, цветни моливи, листа и т.н.).</p> <p>Светлина и декорация: Добре осветено пространство за работа.   Декорация: Картини или разпечатки със средновековни миниатюри.</p> <p>2. Стратегии за управление на класната стая.</p> <p>Начало на урока: Кратка загадка или въпрос, който да заинтригува учениците (например: „Как е изглеждал един средновековен царски дворец?“).   Обясняване на целите на урока и задачите на групите.</p> <p>Привличане на вниманието: Учителят използва сигнал (повдигната ръка, звънец и т.н.), за да привлече вниманието на учениците.   Визуални материали и дискусия за ангажиране.</p> <p>Регулиране на говоренето и участието: Групите работят организирано и се редуват при представянето.   Учителят задава въпроси и насърчава участието на всички.</p> <p>Раздаване на материали: Учителят назначава по един „капитан“ на всяка група, който раздава и събира материалите.</p> <p>Проверка за разбиране: Учениците обобщават наученото в края на часа с няколко ключови думи или рисунка.</p> <p>3. Правила, резултати и последици</p> <p>Правила: Уважение към съучениците и идеите им.   Активно участие в груповата работа.   Спазване на времето за всяка задача.</p> <p>Последици при неспазване: Учителят напомня правилата.   Ако някой не изпълнява задачите си, може да получи друга роля в групата.   Поощряване чрез похвали и награди (например: най-добре работилата група може да изложи рисунките си в класната стая).</p> <p>4. Протоколи за разрешаване на конфликти</p> <p>Ако възникне спор между учениците: Дискусия в групата, като всеки изразява мнението си.   Ако не се постигне съгласие – учителят помага като посредник.   Насърчаване на учениците да намерят компромисно решение.</p>

ОПИСАНИЕ НА УРОКА:**Цели:**

- Учениците да усвоят знания за значението на управлението на цар Иван Александър за българската култура и книжовност.
- Да се запознаят с Търновската художествена школа.
- Да анализират миниатюри от Манасиевата хроника и Лондонското евангелие.
- Да пресъздадат сцена или декоративен елемент в стила на средновековната живопис.
- Да осмислят какви качества е необходимо да притежават хората с професиите историк, изкуствовед и художник.

Структура на урока:**1. Въведение (5 мин.)**

- Кратък разказ за управлението на цар Иван Александър.
- Въпрос: „Как си представяте средновековната българска култура?“

2. Разпределение на групите (3 групи) и задачи:**Група: Историци**

- Прочитат кратък текст за управлението на цар Иван Александър.
- Отговарят на 2-3 въпроса:
  - Кой е цар Иван Александър?
  - С какво е известен неговият период на управление?
  - Как се развиват културата и изкуството тогава?

Група: Изследователи на изкуството /изкуствоведи/

- Разглеждат няколко изображения от Манасиевата хроника.
- Отговарят на въпроси:
  - Какви цветове се използват?
  - Какви детайли забелязват в картините?
  - Как изглеждат хората и техните дрехи?

Група: Художници

- Всеки ученик от групата рисува проста миниатюра – например цар Иван Александър в двореца или битова сцена.
- Използват цветни моливи и се стараят да наподобят стила на средновековните илюстрации.

3. Заключение:

- Всяка група представя резултатите си пред класа (по 2-3 минути на група).
- Дискусия: Какво научихме за България при цар Иван Александър?
С какво се характеризират професиите историк, изкуствовед и художник?
Какви качества са необходими за тези професии?

Оценка на овладяването на знанията на обучението - групово представяне на проектите, по LETS CARE (A+ B+B)- участници (самооценка, съвместна оценка, комбинирана оценка):

Екипите спокойно комуникират при представяне на своята работа.

Учителят следи за спазване на правилата в класната стая: толерантност, уважение, взаимно изслушване. Следи за спазване времето за изпълнение на всяка задача. Поощрява с похвали за успешна работа.

7. Автори: Красимира Тюкенова

Шаблон за учител 1 ОПИСАНИЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ПРАКТИКА	
Училище (държава)	СУ „Св. св. Кирил и Методий“, Велинград, България
Име на учителя	Красимира Тюкенова
Клас/възраст на учениците	Подготвителна 4 група (5-6 години); 10 клас (16-17 години)
Тематична област (предмет и тема)	Предмети: Околен свят, Български език, Биология и здравно образование Тема: „ Водата – нашето богатство “
VIBER group	2) Среда за учене // учене за околната среда (дайте глас на природата) (KITE) Нека се грижим за благополучието и средата на общността
Връзка с LETS CARE	<i>Моля отбележете върху какво слагате акцент в урока.</i>
А)Безопасно учене (Ученици)	- Качество на отношенията (<i>с връстници и с учители</i>).
Б) Безопасно преподаване (Учител)	- Спокойна и сигурна <i>интеракция ученици – учител</i> .
В) Сигурна среда за учене (Училище)	- <i>Училището да се приема за място, в което учениците се чувстват физически, психологически и емоционално в безопасност.</i>
Резултати от обучението по време на сесията в контекста на целите по LETS care. (А+Б+В) (наблюдение на учителя по време на урока)	<i>А/ Взаимоотношенията между учител и ученик се основават на доверие, уважение и толерантност. Тази основа позволява на децата да се чувстват уверени и спокойни, като ги мотивира към активно сътрудничество и ползотворна работа в екип. Б/ Учениците задават въпроси и са предразположени за съвместна работа с учителя. В/ Децата приемат училищната средата като място, в което са физически, психически и емоционално сигурни за учене и развитие.</i>
КОНТЕКСТ: Характеристики на групата.	
Групата се състои от 7 деца. От тях 3 момичета и 4 момчета. Ментори: 4 момичета от 10 клас (16-17 години). Няма деца с особени характеристики.	
КУЛТУРА В КЛАСНАТА СТАЯ:	
1. Всички участници са разпределени в 4 екипа, като във всеки екип са включени две деца от 4-та подготвителна група и един ученик от 10 клас – ментор. В първата част на часа децата работят по екипи в класната стая и са разположени с лице към дъската за фронтална работа.	

Във втората част на часа работят по екипи в лабораторията.

2. Урокът включва:

- приказка за водната капчица;
- дидактическа игра „Викторина“;
- експерименти в лабораторни условия.

3. Правилата са свързани с безопасната работа в лабораторни условия.

ОПИСАНИЕ НА УРОКА:

1. Цел на обучението:

- 1.1. Усвояване на знания за водата като природен ресурс (значение, свойства и опазване).
- 1.2. Формиране на изследователски умения чрез провеждане на прости опити с вода.
- 1.3. Децата да се научат да следват инструкции за безопасност и последователност при изпълнение на експериментални задачи в екип.

2. Последователност на дейностите и времетраенето им:

Времетраене на урока: 50 мин.

Увод: прочит на приказка – 5 мин.

Основна част:

игра „Викторина“ и изработване на постер – 10 мин.,

лабораторни опити и изследвания – 30 мин.

Заклучение: изводи и констатации – 5 мин.

Последователност на дейностите:

Децата носят предварително изработени хартиени коронки, които им помагат да се превъплътят в ролята на капчицата от приказката.

Часът започва с прочит на приказка за водната капчица, което мотивира децата за активно участие. Това създава позитивна нагласа и любопитство към темата.

Следва дидактическа игра „Викторина“, която е разделена на 2 части: за малките деца и за менторите.

В края на играта на предварително подготвен постер децата рисуват с маркер стрелки и обясняват движението на водата в природата и какво е Кръговрат на водата.

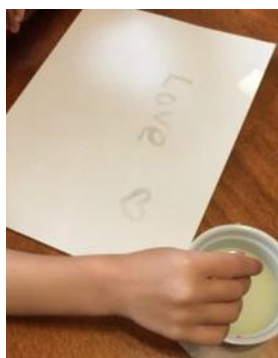

Следва преминаване в лабораторията, като на екипите се задават 5 експериментални задачи:

1. Ходеща цветна дъга:

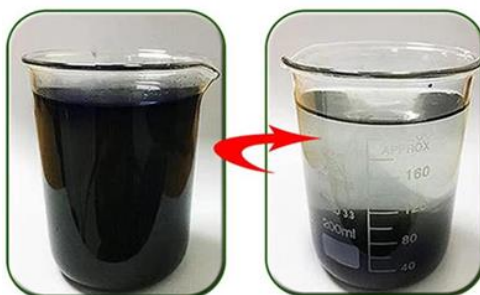
2. Писмо с невидимо мастило:

3. Пречистване на кална вода.

4. Пречистване на вода с активен въглен.

5. Вълшебна боя.

Децата работят съвместно с менторите, които им прочитат инструкциите за всяка задача. Помагат при извършване на опитите, наблюденията и обобщенията.

Часът завършва с изводи и констатации, които децата споделят.

3. Необходими ресурси и материали:

Хартиени модели /шаблони/ на коронките и приказка за водната капчица.

За дидактическата игра „Викторина“: картон за постера; въпроси, които са изрязани под формата на хартиени капки; хартиено слънце; два бели хартиени облака; хартиени ленти за апликация/ сини и зелени/; маркер; лепило.

Материали за изследванията и инструкции за всеки опит.

4. Индивидуална задача:

Ден преди часа: да се оцветят и залепят правилно изображенията, които представят нагледно кръговрата на водата в природата.

5. **Методи на обучението:**
Беседа, дидактическа игра „Викторина“, наблюдение, анализ, обобщение лабораторни експерименти.
6. **Оценка на овладяването на знанията от обучението:**
Устна проверка и индивидуални експерименти на същите опити, но без ученици – ментори.

8. Автор: Павлина Кавазова

Шаблон за учител 1 ОПИСАНИЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ПРАКТИКА	
Училище (държава)	Детска градина №182 „ Пчелица“ ; София; България
Име на учителя	Павлина Кавазова
Клас/възраст на учениците	Първа група (2-3 годишни)
Тематична област (предмет и тема)	Конструирание и технологии: Грижи и инициативност
VIBER group	2) Среда за учене // учене за околната среда (дайте глас на природата) (KITE). Нека се грижим за благополучието и средата на общността.
Връзка с LETS CARE	<u>Фокус върху спокойна и сигурна среда в класната стая</u>
А)Безопасно учене (Ученици)	Психологическо благополучие, социална и емоционална сигурност, качество на отношенията с връстници и учители.
Б) Безопасно преподаване (Учител)	- Учителят се чувства уверен и създава спокойна и сигурна среда за учениците.
В) Сигурна среда за учене (Училище)	- Детската градина е място, където учениците се чувстват уважавани, приети и в безопасност.
Резултати от обучението по време на сесията в контекста на целите по LETS care. (А+Б+В) (наблюдение на учителя по време на урока)	Децата придобиват представа за микробите като невидими същества, които се разпространяват чрез замърсени повърхности, немити ръце и храни. Разбират, че микробите могат да предизвикат заболявания, ако не се спазва лична хигиена. Усвояват знания за това как сапунът унищожава микробите и осъзнават необходимостта от щателно миене на плодовете и зеленчуците преди консумация. Осмислят връзката между миенето на ръце и опазване на здравето. Децата демонстрират умения за самообслужване, като упражняват последователните стъпки при миене на ръце: мокрене, сапунизване, търкане, изплакване и подсушаване. Формират умения за работа по инструкция и в група – следват указания, изчакват ред, изслушват другите. Развиват фини двигателни умения при попълване на работния лист.

	<p>Разпознават правилните действия за поддържане на чистота, като успешно отбелязват съответните изображения в работния лист.</p> <p>Децата демонстрират повишен интерес и внимание към темата за личната хигиена.</p> <p>Придобиват положителна нагласа към миенето на ръце, като самостоятелно инициират измиване след дейностите.</p>
КОНТЕКСТ: <i>Характеристики на групата.</i>	
<p>8 момичета и 7 момчета.</p> <p>Няма деца с мигрантски произход или семеен мигрантски произход. Няма деца с увреждания.</p>	
КУЛТУРА В КЛАСНАТА СТАЯ:	
<p>1. Децата са разпределени на три маси. Температурата в стаята е 21.8°C. Помещението е добре осветено с естествена светлина, като придава приятна атмосфера за работа. Мебелите са ниски и удобни, подходящи за възрастта на децата.</p> <p>2. Ситуацията започва с разказване на приказка "Микробчо", за да се привлече вниманието чрез разказ и визуализация.</p> <p>Образователна песен (Мийте си ръцете).</p> <p>3. Децата спазват правилата по време на ситуацията:</p> <p>Слушаме внимателно, когато учителят говори.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Това помага на всички да разберат задачите и да се включат безопасно в дейностите. <p>Изчакваме реда си и не бързаем.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Всеки ще има възможност да участва в експериментите. <p>Не слагаме ръце в устата, очите или носа.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Това е важно правило за безопасност при работа с материали, които символизират микроби. <p>Не докосваме лампата.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ UV лампата се използва само от учителя. <p>Работим внимателно с материалите.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Брокат, пудра и боя се използват само по указание, без разсипване или размазване. <p>4. Протоколите за разрешаване на конфликти в тази възраст са изградени върху позитивна дисциплина, емоционална подкрепа и възпитателна комуникация, с акцент върху създаване на спокойна и сигурна среда, в която децата се учат да изразяват чувства си и да се справят с трудни ситуации.</p>	
ОПИСАНИЕ НА УРОКА:	
<p>1. Цели на обучението</p> <p>Децата да усвоят знания:</p> <p>1.1. Микробите са невидими същества, които могат да се намират върху ръцете, предметите и храната.</p> <p>1.2. Могат да причинят заболявания, ако не се поддържа добра лична хигиена.</p> <p>1.3. Миенето на ръце със сапун и вода е най-ефективният начин за предпазване от микроби.</p> <p>1.4. Плодовете и зеленчуците е необходимо винаги да се мият преди консумация.</p> <p>Децата да формират умения:</p> <p>1.5. Да измиват ръцете си правилно, като спазват последователност: мокрене, сапуниране,</p>	

търкане, изплакване и подсушаване.

1.6. Да разпознават ситуации, в които е необходимо да се измият ръцете – след игра, преди хранене, след тоалетна и др.

Деца да развият нагласи:

1.7. Да проявяват инициатива при грижата за личната си хигиена и да прилагат наученото в ежедневието.

1.8. Да демонстрират положително отношение към здравословния начин на живот.

2. Последователност на дейностите и времето:

Въвеждане:

Приказка за "Микробчо" (разказване с картинки):

В началото на ситуацията, разказвам **приказка за Микробчо** – малко, невидимо същество, което живее по немати ръце, играчки, зеленчуци и плодове.

Историята е визуализирана с презентация, съдържаща само картинки по епизоди от приказката.

Микробчо, макар и игрив, носи риск – той може да ни разболее. Финалът на приказката го противопоставя на сапуна, водата и чистите ръчички, които го прогонват.

Основна част:

Експеримент 1: „Невидимите микроби по плодовете и зеленчуците“

Преди началото на експеримента, незабелязано се поръсват с неонова пудра, реагираща на UV светлина, пластмасови плодове и зеленчуци. След това на децата се предлага свободно да ги докосват, както обикновено правят в игрови ситуации.

След като всички деца са взаимодействали с тях, се използва UV лампа, за да освети както плодовете, така и ръцете на децата.

Под светлината ясно се виждат светещи участъци, символизираци „невидимите микроби“. Така децата разбират, че дори на чисто изглеждащи храни може да има микроби и е задължително измиването им преди ядене. Опитът стимулира активно мислене, изненада и емоционално ангажиране, което води до трайно запомняне на хигиенните правила.

Експеримент 2: „Как сапунът гони микробите“

В подходящ съд се налива вода, в която се добавя брукат – той символизира микробите, които се намират по мръсните ръце. Децата наблюдават как брукатът плува свободно по повърхността на водата.

Първото дете потапя пръстче в чинийката – брукатът полепва по кожата, визуализирайки как микробите лесно се придържат към ръцете ни.

На пръста на друго дете, се слага течен сапун, а след това се потапя в същата чинийка.

Резултатът е незабавен – брукатът се разпръсква и отдалечава от пръста, сякаш „бяга“ от

сапуна. Този момент предизвиква удивление у децата и силно впечатление за ефективността на сапуна срещу микробите.

Децата свързват визуално сапуна с чистотата и защитата от болести.

Разбират, че само водата не е достатъчна – нужни са сапун и търкане.

Обсъждане с въпроси: „Какво направи сапунът?“, „Къде се крият микробите?“

Демонстрация: „Къде наистина сме измили ръцете си?“

Тази визуална демонстрация показва по ясен и въздействащ начин кои участъци от ръцете се измиват и кои често се пропускат, дори когато си мислим, че сме ги измили добре.

Учителят поставя латексови ръкавици и използва червена темперна боя, която играе ролята на сапун. Показва как „мие“ ръцете си, като разнася боята по ръкавиците.

Целта е децата да наблюдават къде има покритие с боя и къде няма.

След демонстрацията децата виждат, че определени части от ръцете (например между пръстите, под ноктите, зад палците) често остават без боя или не се измиват добре.

Децата разбираха необходимостта от цялостно и старателно миене на ръцете.

Осъзнават, че миенето не е просто жест, а процес с внимание към всяка част на тялото.

Демонстрацията е силно въздействаща визуално, лесна за разбиране и подходяща за възрастта на децата. Възпитава навик за прецизност и последователност при хигиенните дейности.

Заклучение:

Работен лист за отбелязване на изображенията, свързани с правилната хигиена на ръцете.

Работният лист съдържа различни цветни изображения, свързани с хигиената на ръцете.

Картинките са ясни, конкретни, лесно разпознаваеми за възрастовата група.

Изображенията са смесени – включват, както правилни, така и неправилни.

Инструкция на учителя: „Огради само картинките, които показват как да пазим ръцете си чисти!“

3. Необходими ресурси и материали

За експериментите:

Експеримент 1 – „Невидимите микроби по плодовете и зеленчуците“

- Неонова пудра (реагираща на UV светлина)
- Играчки – пластмасови плодове и зеленчуци
- UV лампа
- Мокри кърпи

Експеримент 2 – „Как сапунът гони микробите“

- Пластмасови чинии (съдове за експеримента)
- Вода
- Брокат (представляващ микроби)
- Течен сапун
- Кърпички или салфетки за почистване

За демонстрацията с ръкавици и боя:

- Латексови ръкавици
- Червена темперна боя
- Работен лист
- Моливи

4. **Идея:** Експериментите могат напълно безопасно и ефективно да се проведат във външна среда. Това засилва естествения контекст на ситуацията, повишава интереса и дава възможност на децата да приложат знанията в реални условия – ключов компонент за затвърждаване на хигиенните навици още в ранна възраст.

5. Методологии за преподаване и планове за диференциация:

Игров метод.
 Сторителинг.
 Наблюдение и експериментиране / изследователски метод.
 Беседа / Разговор.
 Визуализация.
 Демонстрация.
 Практико-приложен метод.

6. Оценка на овладяването на целите на обучението:

Наблюдения на учителя: Децата проявяват интерес и любопитство към темата за микробите, като се включват активно в обсъждането на това кои са микробите, къде се намират и защо е важно да се пазим от тях.

В първия експеримент (неонова пудра и UV лампа) децата наблюдават, колко лесно се разпространяват микробите, което задълбочава разбирането им за необходимостта от лична хигиена.

Вторият експеримент (със сапун, вода и брокат) визуализира как сапунът отблъсква „микробите“ (броката) и спомага за осъзнаване на важността от редовното миене на ръцете.

Децата развиват умения за самообслужване, като упражняват правилната последователност при миене на ръце и използване на сапун.

Децата демонстрират умения, като разпознават и отбелязват изображенията, свързани с правилната хигиена на ръцете (сапун и вода) и отхвърлят неподходящите.

9. Автор: Таня Иванова

Шаблон за учител 1 ОПИСАНИЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ПРАКТИКА	
Училище (държава)	Детска градина №182 „ Пчелица“ ; България
Име на учителя	Таня Иванова

Клас/възраст на учениците	Подготвителна група
Тематична област (предмет и тема)	Околен свят: Грижа за зъбите
VIBER group Моля заградете	2) Среда за учене // учене за околната среда (дайте глас на природата) (KITE) Нека се грижим за благополучието и средата на общността
Връзкас LETS CARE	<i>Моля отбележете върху какво слагате акцент в ситуацията.</i>
А)Безопасно учене (Ученици)	<ul style="list-style-type: none"> - Социална и емоционална сигурност - Качество на отношенията (с връстници и с учители)
Б) Безопасно преподаване (Учител)	<ul style="list-style-type: none"> - Спокойна и сигурна интеракция деца - учител
В) Сигурна среда за учене (ДГ)	<ul style="list-style-type: none"> - ДГ да се приема за място, в което децата да се чувстват физически, психологически и емоционално в безопасност. - Средата предполага приемане, уважение и доверие.
Резултати от обучението по време на сесията в контекста на целите по LETS Care. (А+Б+В) (наблюдение на учителя по време на урока)	<p>Децата знаят какво представлява хигиената на устната кухина и осъзнават защо е важно редовното миене на зъбите и профилактичните прегледи при зъболекаря. Различават храни, които са полезни от вредни за зъбите. Имат умения за правилна техника на миене, чрез демонстрация с макет и четка, след което и на собствените си зъби.</p> <p>Чрез активно участие в беседа, игра и практическа дейност, децата формират положителна нагласа към грижата за своето здраве, показват желание да прилагат наученото в ежедневието си и да посещават редовно зъболекарския кабинет. Развиват социални умения, отворени са за сътрудничество и свободно изразяват своите идеи.</p>
КОНТЕКСТ: Характеристики на групата.	
3 момичета и 3 момчета. Няма присъствие на деца със специални образователни потребности.	
КУЛТУРА В КЛАСНАТА СТАЯ:	
<p>1. Разпределение на децата в занималнята. Децата са разделени в 2 групи по 3 деца. Групите са разположени на 2 ниски маси, които са съобразени с възрастта и ръста на децата. Масичките са позиционирани до прозорците на помещението. Светлината е естествена. Температурата в помещението е 22 С. Стените са декорирани с детски рисунки. На една от стените има голям интерактивен дисплей.</p> <p>2. Стратегии за управление на групата:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Преди ситуацията се отделя време (5-10 минути) за споделяне на чувства, положителни емоции, интересни случки; • Въвеждане в темата, чрез странични въпроси. • Затвърждаване на стари знания, въвеждане на нови. • Привличане на вниманието на децата чрез илюстрации, прожекции, демонстрации, опити, достъпност и активно участие от всяко едно дете. 	

- Свеждане до минимум и обезкуражаване на поведение, което е извън задачата.
- Обсъждане на въпроси в края на ситуацията: „Какво научих?“, „Какво ми беше трудно?“, „Има ли неща, които ме ядосаха и не ми харесаха?“, „Какво бих променил в собственото си държание?“, „Какво ме впечатли?“ ...

3. Правила на групата:

- Изчаквай!
- Говори тихо!
- Играй заедно!
- Бъди приятел!
- Отстъпвай играчките!
- Храни се културно и не цапай!
- Не се нараняваме и не се обиждаме!

4. Протоколи за разрешаване на конфликти.

Използване на специфични протоколи за справяне с конфликтите между децата и предизвикателното им поведение:

- Фокусиране върху това какво трябва да се прави, вместо какво не бива да се прави.
- Формиране на позитивно отношение у децата.
- Демонстриране на поведението, което очакваме.
- Водене на добра комуникация, изслушване, споделяне и разбиране.
- Учителят отбелязва постиженията и благодари за доброто поведение.
- Изграждане на добри взаимоотношения и емоционална връзка с децата.
- Когато дете не се справя и е необходимо да се успокои, може да се отдели само в зоната за игра и необезпокоявано да релаксира, докато се успокои.
- Прекъсванията по време на работа да са само в извънреден случай и да са сведени до минимум.

Разговори с родителите, поддържане на добра връзка и съвместна работа с тях.

ОПИСАНИЕ НА УРОКА:

1. Цели на обучението:

- Децата усвояват знания защо е важно да мием зъбите си редовно;
- Затвърдяват знания за това кои храни са полезни и вредни за зъбите;
- Осъзнават защо е важно да се хранят здравословно за запазване на здравето на зъбите и цялото тяло.
- Формират умения за правилно измиване на зъбите.
- Формират позитивно отношение към хигиената на устната кухина.
- Осъзнават важността на редовните посещения при стоматолог;

2. Последователност на дейностите и времето:

Продължителността на ситуацията е 40 минути.

• Въведение:

Възприемане: запознаване с важността на хигиената на устната кухина и ролята на храната за здравето на зъбите.

- Начало: Разговор и презентация за различните видове животни според начина им на хранене – хищници, тревопасни и всеядни. Децата активно се включват в обсъждането, като сравняват разликите между зъбите на тези животни. Отбелязват, че хищниците имат остри зъби за разкъсване, тревопасните – плоски зъби за дъвчене на растителна храна, а всеядните – зъби с разнообразна форма. Акцентира се на това, че хората също са всеядни и затова зъбите им приличат на зъбите на маймуните – имат

резци, кучешки и кътници. Това помага да осмислят функцията на различните видове зъби при човека.

- Обсъждане на видовете храни и тяхното въздействие върху здравето на зъбите. Разговор за полезни храни (плодове, зеленчуци и млечни продукти) и кои могат да бъдат вредни (сладкиши, газирани напитки и храни с много захар). Децата споделят кои от тези храни обичат и кои биха могли да заменят с по-здравословни. Това въведение помага на децата да свържат знанията си за животните и храненето с грижата за собствените си зъби и значението на добрата хигиена.

- **Основна част:**

Изпробване: беседа и демонстрации с опити, за създаване на конкретни представи за вредата от неправилната хигиена и неподходящата храна:

- На децата се представя основна информация за строежа на зъбите. Запознават се с разликата между млечни и постоянни зъби, като обсъжда кога се появяват и каква е тяхната роля. Използват се илюстрации, за да могат децата по-добре да си представят формата и разположението на различните зъби.
- Продължава се с презентация и дискусия за здравословното хранене и неговото значение за здравето на зъбите. Децата активно участват с отговори и коментари, разпознават полезни и вредни храни и свързват начина на хранене и състоянието на зъбите.
- Разказ за какво се случва, когато не се грижим редовно за зъбите си – ако ядем прекалено много вредна храна, не ги мием правилно и не посещаваме редовно зъболекар. Обсъждат се проблемите с натрупването на плака, образуването на кариеси и необходимостта от лечение, което често включва и болка. Разсъжденията допринасят за по-дълбоко осмисляне на важноста от ежедневна грижа и профилактика.
- **Експеримент с яйце в оцет**, който показва как черупката се разрушава.

Един интересен експеримент, който има за цел да илюстрира как киселините могат да увредят зъбния емайл. Сурово яйце се поставя предварително в буркан с оцет и след 24 часа се наблюдават промените.

В началото на експеримента децата разглеждат едно нормално яйце, като го пипат и описват неговата твърда и гладка черупка. След това изважда яйцето, стояло в оцета. Децата с интерес наблюдават и установяват, че черупката му се е разградила и яйцето изглежда омекнало, почти като гумено. Позволява им се внимателно да го докоснат. Установяват разлика в текстурата. Изненадани са, че яйцето вече не е твърдо, а е меко и податливо. Наблюдават и малките балончета по повърхността му, които са се образували вследствие на реакцията между оцета и калциевия карбонат от черупката.

Особено впечатление прави на децата как оцетът, който всички познават от кухнята, може да "изяде" черупката на яйцето. Реагират с удивление и въпроси: „А това ли става със зъбите, ако ядем много сладко?“ или „Значи оцетът е опасен за зъбите?“.

- **Опит с фенерче**, който показва пропускането на светлината в двете яйца.

Насочва се светлината към обикновеното яйце, но тя не проникна през черупката. След това се насочва светлина към яйцето, стояло в оцет – и то започва да свети, като малка лампа. Светлината премина през омекналата и почти прозрачна обвивка.

Децата са силно впечатление от резултата. Светналото яйце ги изумява и предизвиква много въннение и въпроси. Реагират с възклицания като „Оооо, вижте!“, „То свети!“, „Като фенерче е!“.

Обяснихме заедно, че когато черупката е здрава и твърда, тя не пропуска светлина и тя защитава също както здравите зъби са защитени от емайл. Но когато черупката се разруши от оцета, както киселините разрушават емайла, защитата изчезва и яйцето е уязвимо.

Обобщава се, че както оцетът разрушава черупката на яйцето, така киселините, които се образуват в устата при консумация на захарни храни и напитки, могат да увредят емайла на зъбите. Децата осмислят връзката с необходимостта от редовно миене на зъбите и избягване на прекалено много сладко.

- **Експеримент с яйце в кола**, показващ как се оцветява черупката (за да илюстрира вредата от сладките напитки върху зъбите).

Децата наблюдават експеримент, който има за цел да им покаже какво се случва със зъбите, когато често пият сладки напитки, особено газирани. Използват се сурово яйце и бутилка с кола.

Учителят обяснява на децата, че яйчната черупка съдържа калций, подобно на зъбите, и затова можем да използваме яйце, за да видим как действат определени напитки върху него. Яйцето се поставя в прозрачен съд с кола и се оставя да престои в нея за 24 часа.

На следващия ден заедно с децата яйцето се изважда от колата. Дава им се възможност внимателно да го разгледат и да го сравнят с необработено яйце. Децата веднага забелязват, че черупката е станала тъмнокафява, лепкава и изглежда замърсена. Част от тях са впечатлени колко силен е ефектът на колата върху повърхността на яйцето. Реагират с изненада и коментари като: „Уууу, то е мръсно!“, „Това ли прави колата със зъбите ни?“, „Аз повече няма да пия толкова много кола!“. Тази визуална промяна им направи силно впечатление.

Обяснява се, че както яйцето се е оцветило и замърсило от колата, така и зъбите ни могат да се оцветят и увредят, ако редовно прием газирани и сладки напитки. Допълнително се уточнява, че съдържащата се в тях захар храни бактериите в устата, които произвеждат киселини и разрушават зъбния емайл.

Обобщава се, че зъбите имат необходимост от защита и редовна грижа, и е по-добре да избираме вода или мляко вместо подсладени напитки.

- **Демонстрация с миене на макетен зъб**, който е изцапан, за да се покаже важноста на водата, освен четката и пастата при миене на зъбите.

За целта се използва голям пластмасов модел на зъб, който предварително е изцапан с хранителна боя. На децата се показва „мръсния“ зъб и се обсъжда как да се почисти. Голяма част веднага отговарят – с четка и паста. Учителят намазва с четка и паста за зъби започва да търка зъба без да използва вода. Децата наблюдават внимателно как част от замърсяването се разнася, но не се отстранява напълно. Децата установяват, че зъбът не е чист. Обсъжда се какво да се направи. Някои предлагат да се прибави вода. На навлажнена четка учителят, поставя малко паста и започва да търка зъба и измива с вода. Този път мръсотията се отмива и зъбът е почистен и блестящ.

Децата разбират ясно разликата между „сухото“ миене и миенето с вода. Реагират с коментари като: „Сега е чист!“, „Без вода не става!“, „Водата помага много!“. Някои се досещат да кажат, че и у дома, когато си мият зъбите, първо мокрят четката. Това повишава самочувствие им и чувството за удовлетвореност от придобитите знания.

Изводи:

- Водата помага на пастата да се разпени добре и да достигне до всички части на зъба, за да се премахнат напълно остатъците от храната и бактериите.
- Миенето на зъбите трябва да включва и правилно изплакване с вода накрая.

Тази проста, но нагледна демонстрация помага на децата да осмислят колко важна роля има водата в ежедневната хигиена на зъбите.

Практическо упражнение: децата мият зъбите си с боядисваща паста плаката и забелязват колко е важно да търкат повече за по-добър резултат.

Организираното за децата практическо упражнение им помага нагледно да разберат колко е важно старателното търкане при миене на зъбите. За целта се използва специална боядисваща паста, която оцветява зъбната плака в зелено. Децата имат възможност да видят с очите си къде има налепи по зъбите им.

Децата с интерес се включват. Натриват с четки и зелена паста зъбите си. Оглеждат ги с огледалца и с въодушевление установяват: „Имам зелено петно!“, „Тук май не съм измил добре!“, „Искам да го изчистя!“.

Учителят ги насърчава да търкат старателно, като им обяснява как правилно да движат четката - с кръгови движения, по всички страни на зъбите, поне 2 минути. След като изплакват, отново проверяват зъбите си с огледалце. Този път много от децата забелязват, че оцветените участъци са намалели или напълно изчезнали.

Реагират с радост и гордост: „Вече са ми чисти!“, „Нямам повече зелено!“, „Ще търкам така и вкъщи!“.

Видно е, че упражнението ги мотивира да се стараят повече при ежедневното миене. **Обобщение:** Плаката не се вижда с просто око, но може да причини кариеси, и затова е необходимо всеки ден да мием зъбите си старателно. Не просто да ги минаваме с четката, а да отделяме време и внимание на всяко зъбче.

Обръща се внимание на децата, че не е достатъчно само вкъщи да мият зъбите си – важно е и редовно да посещават зъболекар, който не само лекува, когато ни боли, но проверява дали зъбите ни са здрави, почиства плаката и ни помага да ги поддържаме чисти и силни. Някои от децата споделят, че вече са ходили на зъболекар и че не ги е страх, което насърчава и останалите.

Подчертава се, че посещенията при зъболекар е необходимо да се случват поне два пъти в годината, дори когато няма болка – защото така можем да предпазим зъбите си и да запазим усмивката си здрава и красива.

• **Заклучение:**

Обобщение на наученото.

Представяне на идеи за здравословния начин на живот и затвърдяване на знания:

Интерактивна куиз игра, посветена на здравето на зъбите и правилната устна хигиена. Чрез нея децата демонстрират какво са научили и затвърдяват знанията си по забавен и ангажиращ начин.

Играта се състои от бързи въпроси с два възможни отговора, на които се отговоря в рамките на определено време. След избора на отговор веднага се появява обратна връзка дали е верен или грешен. Ако не се даде отговор в посоченото време, въпросът се счита за неправилно отговорен.

1. Кое животно е хищно? – жираф или лъв;
2. Кое животно е тревопасно? – елен или крокодил;
3. Всеядно животно е? – кон или маймуна;
4. Зъбите на човек са като? – маймуна или крава;
5. Полезна храна за зъбите е? – моркови или бонбони;
6. Вредна храна за зъбите е? – сладолед или броколи;
7. Емайла на зъбите е като? – яйце или ябълка;
8. Ако не мием зъбите си ще имаме? - здрав зъб или кариес;
9. Какво ни е нужно за да измием зъбите си? – шоколад или четка за зъби;
10. Какво слагаме на четката за зъби? – паста за зъби или желирано мече;
11. Колко минути трябва да мием зъбите си? – 1 мин. или 2 мин.;
12. Къде отиваме, когато ни боли зъб? – в сладкарница или при зъболекар;

- След края на играта децата обсъждат заедно резултатите си, като споделят какво ново са научили по време на ситуацията и кои отговори са ги изненадали. Обсъждането допринася за затвърдяване на важни навици, свързани със здравословния начин на живот и грижата за зъбите.

3. Необходими ресурси и материали:

- Презентация; яйца; оцет; кола; чаши; фенер; сладкарска боя; вода; четки за зъби; голям пластмасов зъб (от дъно на шише); паста за зъби; оцветяваща в зелено паста за зъби, разкриваща плаката.

4. **Различни възможности за обучение**, според предпочитанията на децата, могат да се разиграват на зелено училище.

5. Методологии за преподаване:

- Достъпност, научност, нагледност, словесни методи, интерактивно обучение, опитно-изследователска дейност, демонстрация, игрови метод.

6. Оценка на овладяването на целите на обучението и формат на работа:

- Групова и индивидуална работа, въпроси от учителя, изследователска дейност, наблюдения;
- Правилно отговаряне на зададените въпроси, адекватно участие и удачни предложения за работа върху бъдещи проекти; индивидуално миене на макетен зъб и правилно измиване на собствените зъбки; участие в играта и дискусиата.

10. Автор: Бетина Иванова

Шаблон за учител 1 ОПИСАНИЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ПРАКТИКА	
Училище (държава)	Детска градина №182 „ Пчелица“ ; България
Име на учителя	Бетина Иванова
Клас/възраст на учениците	Подготвителна група /5-6 години
Тематична област (предмет и тема)	Околен свят: Невидимите същества около нас
VIBER group Моля заградете	2) Среда за учене // учене за околната среда (дайте глас на природата) (KITE) Нека се грижим за благополучието и средата на общността
Връзка с LETS CARE	<i>Моля отбележете върху какво слагате акцент в урока.</i>
А)Безопасно учене (Ученици)	Качество на отношенията (с връстници и с учители)
Б) Безопасно преподаване (Учител)	Спокойна и сигурна <i>интеракция деца - учител</i>
В) Сигурна среда за учене (Училище)	<i>Детската градина да се приема за място, в което децата се чувстват физически, психологически и емоционално в безопасност.</i>
Резултати от обучението по време на сесията в контекста на целите по LETS care. (А+Б+В) (наблюдение на учителя по време на урока)	Децата знаят какво представляват микробите и къде живеят. Децата различават полезни от вредни микроби. Посочват начини за предпазване от болести (миене на ръце, хигиена), причинени от микроби. Демонстрират правилна техника за миене на ръце. Включват се в дискусия и спазват правилата за ред и участие. Имат положителна нагласа за професията лекар. Осъзнават значението на труда на лекаря за нашето здраве. Имат интерес към професии, свързани с грижа за другите.
КОНТЕКСТ: Характеристики на групата.	
Групата се състои от 9 момичета и 9 момчета. Няма деца с мигрантски произход или семеен мигрантски произход. Няма деца с увреждания.	
КУЛТУРА В КЛАСНАТА СТАЯ:	
1. Децата са разположени U-образно , което улеснява зрителния контакт, включването на всяко дете за презентацията, осигурява контакт и видимост. За експеримента с брокат работят на малки маси, подходящи за възрастта на децата. Светлината е естествена. Температурата е комфортна (20.4°C). 2. Приветствие с кратка загадка за невидимите "животинки" по ръцете: „Кой живее по ръцете ни, но не можем да го видим? Той обича мръсотията и се страхува от сапун!“	

3. Правила:

- Слушаме, когато някой говори.
- Вдигаме ръка, ако искаме да говорим.
- Споделяме материалите с другите.
- Спазваме указанията при опитите.
- Положителни подкрепи:
Устна похвала: „Браво, много внимателно наблюдаваш!“

Последствия при неспазване:

- Напомняне с неутрален тон.
- Пренасочване: „Можеш да изчакаш, а после ще опиташ отново.“

При повтарящо се поведение – кратка почивка от дейността.

ОПИСАНИЕ НА УРОКА:

1. Цели на обучението

- Формиране на начална представа за микробите:
  - Децата разбират понятието „микроб“ като невидимо за човешкото око живо същество.
  - Знаят къде живеят микробите, как се разпространяват и как могат да повлияят на човешкото здраве – положително или отрицателно.
- Развитие на хигиенни навици чрез наблюдение и практически опит:
  - Демонстрират по достъпен и визуален начин необходимостта от хигиена чрез експеримент (напр. с брокат).
  - Мотивиране на децата да спазват чистота на ръцете и тялото, като свързват личната хигиена с поддържане на своето здраве.
- Насърчаване на отговорно поведение за лична здравна култура:
  - Децата развиват чувство за лична отговорност към собственото здраве и това на околните.
  - Утвърждават социални и културни навици – например покриват уста при кихане, редовно мият ръцете, избягват споделяне на лични вещи.
- Изграждане на практически умения за правилно миене на ръцете:
  - Децата различават ефективните и неефективните начини за почистване на ръцете.
  - Усвояват последователността на действията при миене на ръце със сапун и вода.
  - Развиват двигателни навици и самостоятелност в грижата за себе си.
- Стимулиране на интерес към професии, свързани с грижата за другите:
  - Децата разбират ролята на лекарите, медицинските сестри, фармацевтите и други специалисти, които помагат на хората да бъдат здрави. Имат формирана положителна нагласа и уважение към тези професии чрез ролеви игри, беседи и визуални материали.

2. Последователност на дейностите:

2.1. Въвеждане:

Цел: Привличане на внимание, събуждане на интерес и въвеждане в темата.

Учителят обяснява и поздравява децата с усмивка, като застава пред тях с въодушевен тон.

Постепенно успокоява групата и поставя началния въпрос-загадка:

„Какво е това: невидимо е, живее навсякъде – по ръцете ни, дрехите и дори по играчките – но може да ни разболее?“

Прави се кратка пауза, като се наблюдават реакциите и лицата на децата. След това се добавя:

„Знаете ли какво има по ръцете ни, дори когато изглеждат чисти?“

Следва кратко обобщение и официално представяне на темата:

„Днес ще говорим за нещо много важно – за невидимите същества около нас. Ще разберем как изглеждат, къде живеят, какво правят и най-важното – как да се предпазим от тях, за да

сме здрави.“

2.2. Основна част:

Дискусия с презентация: Показват се слайд по слайд и се задават въпроси:

Децата разглеждат всеки слайд и картинките. На всеки въпрос се разсъждава съвместно, децата отговарят активно и се стига до следните **изводи**:

1. Какво са микробите?

Микробите са малки същества, които не можем да видим с просто око. Живеят навсякъде и някои от тях могат да причинят болести.

Дискусията предизвиква интерес, като някои деца споделят, че са чували думата "бактерии".

2. Можем ли да ги видим?

Микробите са толкова малки, че се виждат само с помощта на специален уред – микроскоп.

Децата разглеждат илюстрации на микроби, за да добият представа как изглеждат.

3. Има ли полезни микроби?

Не всички микроби са вредни. Някои от тях помагат на храносмилането, а други се използват за приготвяне на хляб, кисело мляко и сирене.

4. Къде живеят микробите?

Микробите са навсякъде около нас.

Децата активно изброяват места – земя, въздух, вода, по ръцете, играчките, масата, в тялото.

5. Какво става, ако не внимаваме?

Когато не мием ръцете си или поставяме мръсни неща в устата, микробите могат да попаднат в тялото ни и да ни разболеят.

Децата споделят, че знаят какво е кашлица и хрема, и разпознават симптомите.

6. Как се разболяваме?

Посочват примери – когато някой киха близо до нас, когато се храним с мръсни ръце или играем с мръсни играчки.

7. Как можем да се предпазим?

Обобщени отговори от децата: миене на ръце, кихане в лакътя, използване на салфетка.

8. Кога да мием ръцете си?

Децата изброяват: преди хранене, след ползване на тоалетна, след игра навън, след кихане или кашляне.

В кратък театрален етюд с кукли се демонстрира кога и как се мият ръцете.

9. Кой ни лекува?

Децата веднага разпознават – лекарят.

10. С какво ни преглежда лекарят?

Отговарят правилно: със слушалка (стетоскоп), термометър, лампичка за гърло. За тяхното разпознаване се показват снимки на медицински инструменти. Някои деца споделят личен

опит от посещение при лекар.

Всяко дете има възможност свободно да изказва своето мнение.

След представената презентация се задава въпрос към децата:

– Как можем правилно да изчистим мръсните си ръчички?

Изказват различни отговори. Някои деца предлагат да се използва мокра кърпа, други предлагат да се използва само вода. Учителят им предлага заедно да проверят и разберат кой начин е най-ефективен. Така плавно се преминава към експеримента, който предварително е подготвен.

Цел на експеримента:

- Илюстриране по разбираем и визуален начин как микробите се разпространяват чрез контакт (допир, ръкостискане, предмети).
- Демонстриране на различни ефективни методи за почистване на ръцете.
- Формиране на хигиенни навици и осъзнато отношение към миенето на ръце.

Описание на експеримента:

Етап 1. Брокат като микроби:

На няколко деца се поставя брокат по дланите, който символизира микроби.

Обяснява се на децата: „Представете си, че брокатът е микроби, които не можем да видим, но сега ще видим как се разпространяват.“

Етап 2. Ръкуване и контакт:

Децата се ръкуват едно с друго, пипат масата, играчки и предмети. След кратко време се наблюдава как брокатът се е разпространява по ръцете на другите деца и по повърхностите.

Работа в екип: Как можем да се почистим?

Децата се разделят на 4 групи, като всяка група използва различен метод за почистване на броката от ръцете си:

Цел: Да се покаже ефективността на различни методи.

Поставя се задача на децата: Да почистят ръцете си, като използват поставените на масичките суха кърпа, мокра кърпа и вода.

Предложенията са различни. Някои деца предлагат само със суха салфетка, други с мокра кърпа или само с вода.

Децата изпробват 3 начина за „почистване“ на броката:

Група 1: Суха салфетка

Децата опитват да почистят броката само с хартиена салфетка.

Наблюдение: Брокатът почти не се премахва, остава по ръцете.

Извод: Сухата салфетка не премахва микробите.

Група 2: Мокра кърпа (без сапун)

Почистват ръцете с мокра кърпичка.

Наблюдение: Част от броката се премахна, но по ръцете все още остават блестящи частици.

Извод: Само мократа кърпа не е достатъчна.

Група 3: Само с вода

Децата измиват ръцете си само с вода.

Наблюдение: Брокатът се разнася още повече, трудно се измива.

Извод: Водата сама по себе си не почиства добре микробите.

Децата съвместно разглеждат и обсъждат трите начина и стигат до извода, че няма резултат.

Учителят задава въпроси: Какво може да прави? Какво липсва?

Децата предлагат да се пробва с вода и сапун. Някои предлагат с топла вода и сапун.

Група 4: Вода и сапун

Децата измиват ръцете си първо с вода и сапун според демонстрираната техника. След това с топла вода и сапун.

Наблюдение: Целият брокат се премахва от ръцете, когато се използва топла вода и сапун.

Извод: Най-добрият начин да се премахнат микробите е да се измиват ръцете с топла вода и сапун!

Заклучение:

Проведеният експеримент с брокат се оказва изключително ефективен и въздействащ метод за онагледяване на темата за микробите и хигиената. Чрез използване на визуални и практически средства (брокат като символ на микроби), децата не само наблюдават, но и активно участват в процеса на учене.

Експериментът е напълно достъпен за възрастта на децата, като съчетава игра с познание. Децата имат възможност сами да изпробват различни методи за „почистване“ на ръце – с мокра кърпа, със суха салфетка, само с вода и с вода и сапун. По този начин самостоятелно достигат до изводите за най-ефективен начин за премахване на микробите.

Активното участие в експеримента засилва интереса на децата и провокира естествени дискусии, като всяко дете има възможност да изрази мнение и да направи наблюдение. Това допринася за по-дълбоко осмисляне и запомняне на наученото.

Чрез преживяване и игра, децата усвояват важни житейски умения и формират отговорно отношение към личната хигиена. Те разбрат, че микробите се разпространяват лесно чрез допир, че не се виждат с просто око, и че само миенето с вода и сапун може да ги премахне ефективно от ръцете.

Експериментът допълва и затвърдява знанията, представени в презентацията. Дава възможност за активно учене чрез опит, което е изключително важно за децата в предучилищна възраст.

2.3. Затваряне

За финализиране и затвърждаване на знанията от проведената ситуация, с децата се изиграва образователна игра - „Колелото на микробите“. Реализира се чрез интерактивен дисплей с помощта на онлайн платформа Wordwall.

Как протича играта?

- Всяко дете по ред натиска бутона на екрана, за да завърти виртуалното колело.
- Колелото спира на случаен въпрос, който се показва на дисплея с три илюстрирани възможни отговора.
- Детето избира правилната картинка, като обяснява защо е направило своя избор.
- Въпросите са тематично свързани с микробите, личната хигиена, разпространението на болестите и навиците за предпазване.

Въпроси от играта:

- Кога е необходимо да мием ръцете си?
(Картинки: преди ядене, преди сън, докато играем)
- С какво се почистват най-добре микробите от ръцете?
(Картинки: мокра кърпа, вода и сапун, суха салфетка)
- Къде живеят микробите?
(Картинки: на ръцете, на Луната, в торбичка)
- С какво ни преглежда лекарят?
(Картинки: слушалка, молив, термометър)

Правилно или грешно?

- Можем ли да ги видим?
- Има ли полезни микроби?
- На коя картинка, детето мие правилни ръцете си?
- Кой ни лекува, когато се разболеем?

Участие на децата:

Играта премина при високо ниво на ангажираност. Децата се включват с ентузиазъм, показват концентрация и логическо мислене. Всеки има възможност да участва, да изкаже мнение и да се почувства уверен в знанията си. Демонстрират осмисляне на темата и прилагане на наученото в игрова среда.

Образователна стойност на играта:

- Затвърдява основните знания, усвоени по време на ситуацията;
- Насърчава активното участие и самостоятелното мислене;
- Използва иновативна технология (интерактивен дисплей), която повишава интереса на децата;
- Създава положителна и мотивираща учебна среда чрез игра.

3. Необходими ресурси и материали:

- Презентация с визуални въпроси и илюстрации – за онагледяване на информацията, свързана с микробите, хигиената и предпазните мерки, както и професията – лекар.
- Брокат – използва се в демонстративен експеримент за представяне как микробите се разпространяват чрез допир.
- Сапун, вода, мокри кърпички, сухи салфетки – за демонстрация и практическо упражнение по правилно миене на ръце.

4. Методи:

- **Илюстративен метод:** Използване на презентация със снимки, картинки и визуални въпроси. Целта е децата да асоциират информацията чрез образи, които подпомагат разбирането и запаметяването.
- **Разговор в група с водени въпроси:** Задават се насочващи въпроси, чрез които децата споделят мисли, опит и познания. Насърчава се свободно изразяване и активна комуникация. Целта е децата да разсъждават и достигат до изводи чрез насочено обсъждане.
- **Експериментален метод:** Провежда се опит с брокат, чрез който се показва как "микробите" се предават от ръка на ръка. Брокатът символизира микробите и остава по повърхността на кожата и различни предмети. Това демонстрира нуждата от добра хигиена и правилно миене на ръцете.
- **Игрово-обучителен метод:** Използване на ролеви игри и групова работа – децата влизат в различни ситуации от ежедневието (напр. преди хранене, след игра навън), като обсъждат какво трябва да направят, за да се предпазят от микроби.
- **Демонстрация и практическо упражнение:** Показване на правилната техника за миене на ръце, след което всяко дете повтаря действията. Целта е да се затвърдят

знанията чрез лично преживяване.

5. Оценка на овладяването на целите на обучението:

Формативна оценка (по време на заниманието):

Учителят наблюдава активността и ангажираността на децата – как се включват в дискусиата, дали разбират понятията, и как реагират по време на експеримента с брокат. Оценява се дали детето осмисля връзката между хигиената и предпазването от микроби, както и дали проявява разбиране при практическите дейности.

Сумираща оценка – интерактивна игра „Колелото на микробите“:

Целта е чрез игрови елемент да се провери дали децата са усвоили основните знания от темата. Играта се провежда с помощта на дигитално приложение чрез интерактивен дисплей. Детето завърта колелото, което спира на въпрос, свързан с микробите и хигиената. Под въпроса има три визуални отговора (картинки), като само един е верен. Детето избира този, който смята за правилен.

Умения, които се оценяват чрез играта:

- Разбиране на основни понятия – микроби, болест, хигиена.
- Умения за прилагане на наученото в ежедневни ситуации (напр. кога и защо се мият ръцете).
- Визуално възприемане и свързване на образи със съдържанието.
- Концентрация, внимание и самостоятелно мислене.

Предимства на метода:

- Играта е интерактивна, ангажираща и подходяща за възрастта. Съдейства за изграждане на умения в децата да изчакват реда си и да проявяват търпение .
- Позволява индивидуално участие на всяко дете.
- Насърчава активното учене чрез игра.
- Подпомага трайното усвояване на знания чрез визуално и емоционално въздействие.

Let's care

BUILDING SAFE AND CARING SCHOOLS
TO FOSTER EDUCATIONAL INCLUSION
AND SCHOOL ACHIEVEMENT

ПУБЛИКУВАНИТЕ МАТЕРИАЛИ СА РАЗРАБОТЕНИ ПО ВРЕМЕ НА ПРОЕКТ "LET'S CARE"

